

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 179/2011-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť S. Š., t. č. vo väzbe, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 8 ods. 2 a 3 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Piešťany o jeho vzatí do väzby sp. zn. Tp 42/2010 z 18. novembra 2010, postupom Okresného súdu Piešťany a Krajského súdu v Trnave pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie na slobodu z 10. februára 2011, ako aj postupom vyšetrovateľa Úradu justičnej a kriminálnej polície, Okresného riaditeľstva Policajného zboru Piešťany v trestnej veci vedenej pod ČVS: ORP-1464/OVK-TT-2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť S. Š. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. mája 2011 doručená sťažnosť S. Š., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), v ktorej namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústavy“), čl. 8 ods. 2 a 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listiny“) a práv podľa čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) o jeho vzatí do väzby sp. zn. Tp 42/2010 z 18. novembra 2010, postupom okresného súdu a Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie na slobodu z 10. februára 2011, ako aj postupom vyšetrovateľa Úradu justičnej a kriminálnej polície, Okresného riaditeľstva Policajného zboru Piešťany (ďalej len „vyšetrovateľ“) v trestnej veci vedenej pod ČVS: ORP-1464/OVK-TT-2010.

Zo sťažnosti a zistenia ústavného súdu vyplýva, že okresnému súdu bol 17. novembra 2010 o 15.40 h doručený návrh prokurátora Okresnej prokuratúry Piešťany (ďalej len „okresná prokuratúra“) na vzatie sťažovateľa do väzby pod č. k. 1 Pv 622/10-16. Sťažovateľ bol obmedzený na osobnej slobode od 16. novembra 2010 o 5.50 h, keď bol zadržaný vyšetrovateľom. Podľa sťažovateľa okresná prokuratúra svojím postupom v predmetnom konaní porušila čl. 8 ods. 2 a 3 listiny, pretože ho v lehote 24 hodín od jeho zadržania neodovzdala okresnému súdu a ani ho neprepustila na slobodu.

Okresnému súdu bola 10. februára 2011 doručená žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, ktorú okresný súd uznesením sp. zn. Tp 11/2011 zo 17. februára 2011 zamietol. Sťažovateľ následne podal proti uvedenému uzneseniu sťažnosť. Krajský súd o sťažnosti sťažovateľa rozhodol na neverejnom zasadnutí uznesením sp. zn. 3 Tpo 15/2011 z 15. marca 2011, ktoré bolo sťažovateľovi doručené 28. apríla 2011. Krajský súd v predmetnej veci svojím postupom, ktorým nerozhodol o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby urýchlene, porušil jeho práva podľa čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa práva na urýchlené rozhodovanie súdu o zákonnosti väzby (III. ÚS 7/00, I. ÚS 8/04).

V predmetnom konaní došlo podľa sťažovateľa aj k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 50 ods. 3 ústavy postupom vyšetrovateľa „*pri vyšetrowaní zločinu zabitia*“ pod ČVS: ORP-1464/OVK-TT-2010, ktorý proti sťažovateľovi počas jeho výsluchu uskutočneného 16. novembra 2010 použil „*fyzické násilie tým, že ho bil a kopal, aby sa priznal k účelovej výpovedi a následne ju aj podpísal*“. Na základe tejto výpovede bolo následne proti sťažovateľovi vznesené obvinenie pre spáchanie trestného činu zločinu zabitia. Uvedeným postupom vyšetrovateľa bol porušený § 48 ods. 3 písm. a) zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov a sťažovateľ podal v dôsledku neho trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, ktoré však Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky uznesením ČVS: SKIS-53/IS-2-V-2011 z 23. februára 2011 odmietlo, pretože nezistilo dôvod na začatie trestného stíhania v tejto veci. Sťažovateľ následne proti uvedenému uzneseniu z 23. februára 2011 podal sťažnosť, ktorá bola uznesením Vojenskej obvodovej prokuratúry Bratislava sp. zn. 0 Pn 31/11 zo 7. apríla 2011 zamietnutá ako nedôvodná.

Sťažovateľ „*nad'alej trvá na tom, že zo strany príslušníkov PZ v Trnave, konkrétne..., ktorí boli dňa 16. 11. 2010 pri vykonávaní procesných úkonov došlo k fyzickému nátlaku na obv. S. Š., pričom bol jedným z nich kopaný a bitý, aby sa priznal k účelovej výpovedi a ktorú musel následne podpísať*“. Uvedeným postupom vyšetrovateľa došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 50 ods. 3 ústavy.

Na základe uvedeného sťažovateľ ústavný súd požiadal, aby „*mu bolo priznané primerané finančné zadostučinenie v sume 6.500,- eur z dôvodu prerokovania svojej veci bez zbytočných priet'ahov a nekonanie Krajského Súdu v Trnave z dôvodu nedodržania 24 hod. lehoty na odovzdanie obvineného súdu zo strany Okresnej prokuratúry v Piešťanoch a nakoniec zo strany ÚJKP OR PZ v Trnave za porušenie čl. 50 ods. 3 Ústavy SR.*

Sťažovateľ žiada Ústavný súd SR, aby vydal rozhodnutie, ktorým neodkladne S. Š..., bytom H., toho času v ÚVV Leopoldov, prepustil sťažovateľa na slobodu.

S. Š. priznal náhradu trov právneho zastúpenia, na účet právneho zástupcu, ktorý ho zastupuje v konaní pred Ústavným Súdom SR. “.

Sťažovateľ taktiež požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv

alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Inými slovami, ústavný súd môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Sťažovateľ v neperfektnej sťažnosti namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy, podľa čl. 8 ods. 2 a 3 dohovoru, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu z 18. novembra 2010, ktorým rozhodol o jeho vzatí do väzby, postupom súdov zúčastnených na rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie na slobodu z 10. februára 2011, ako aj postupom vyšetrovateľa v konaní vedenom pod ČVS: ORP-1464/OVK-TT-2010. K porušeniu uvedených práv sťažovateľa malo dôjsť v dôsledku toho, že

- okresný súd rozhodol o jeho vzatí do väzby uznesením z 18. novembra 2010 až po uplynutí lehoty 24 hodín od jeho zadržania,

- okresný súd a krajský súd pri rozhodovaní o zákonnosti jeho väzby v konaní o jeho žiadosti o prepustenie na slobodu z 10. februára 2011 nepostupovali urýchlene,

- vyšetrovateľ v konaní vedenom pod ČVS: ORP-1464/OVK-TT-2010 počas výsluchu uskutočneného 16. novembra 2010 použil proti nemu fyzické násilie na získanie jeho priznania k spáchaniu trestného činu, na základe ktorého bolo proti nemu neskôr vznesené obvinenie.

II.A K namietanému porušeniu práv v súvislosti s vydaním uznesenia o vzatí do väzby z 18. novembra 2010

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta nesprávnosť uznesenia o jeho vzatí do väzby sp. zn. Tp 42/2010 z 18. novembra 2010, ktoré nadobudlo právoplatnosť 18. novembra 2010 (sťažovateľ i okresný prokurátor sa vzdali svojho práva na podanie sťažnosti proti tomuto uzneseniu) a ktoré bolo podľa neho vydané v rozpore s čl. 8 ods. 2 a 3 listiny.

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, III. ÚS 62/02). Jednou zo zákonných podmienok na jej prijatie na ďalšie konanie je jej podanie v zákonom ustanovenej lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu do základných práv alebo slobôd sťažovateľa.

Sťažnosť sťažovateľa z 9. mája 2011 bola prevzatá na poštovú prepravu v ten istý deň a ústavnému súdu bola doručená 10. mája 2011.

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ sa ochrany svojich práv domáhal až po uplynutí lehoty uvedenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto jeho sťažnosť v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietol ako oneskorene podanú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.B K namietanému porušeniu práv okresným súdom a krajským súdom pri rozhodovaní o žiadosti o prepustenie na slobodu z 10. februára 2011

Sťažovateľ namietal, že súdy zúčastnené na rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie na slobodu z 10. februára 2011 nepostupovali urýchlene, pretože uznesenie krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 15/2011 mu bolo doručené až 28. apríla 2011.

Podľa zistenia ústavného súdu 18. novembra 2010 okresný súd uznesením sp. zn. Tp 42/2010 rozhodol o vzatí sťažovateľa do väzby. Žiadosť sťažovateľa o prepustenie na slobodu bola okresnému súdu doručená 10. februára 2011. Okresný súd túto žiadosť sťažovateľa zamietol uznesením sp. zn. Tp 11/2011 zo 17. februára 2011, proti ktorému podal sťažovateľ sťažnosť priamo do zápisnice o pojednávaní. Dňa 22. februára 2011 bolo okresnému súdu doručené podanie, ktorým sťažovateľ doplnil dôvody svojej sťažnosti proti uzneseniu sp. zn. 11/2011 zo 17. februára 2011. Spisový materiál v tejto veci bol 3. marca 2011 zaslaný krajskému súdu, ktorému bol napokon doručený 8. marca 2011. Krajský súd

uznesením sp. zn. 3 Tpo 15/2011 z 15. marca 2011 sťažnosť sťažovateľa zamietol. Okresnému súdu bol spis v tejto veci späť z krajského súdu doručený 29. marca 2011. Okresný súd uznesenie krajského súdu z 15. marca 2011 následne doručil sťažovateľovi 28. apríla 2011 a jeho obhajkyni 4. mája 2011.

Ústavný súd už v predchádzajúcich prípadoch, v ktorých sa zaoberal požiadavkou urýchlenosti a neodkladnosti rozhodovania o zákonnosti väzby, judikoval, že aj keď sa jednotlivé lehoty z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti (obdobne napr. III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03, III. ÚS 126/05). V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že požiadavke neodkladnosti a urýchlenosti rozhodovania o zákonnosti väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne.

Ústavný súd konštatuje, že okresnému súdu trvalo 21 dní, kým o žiadosti sťažovateľa o prepustenie na slobodu rozhodol a zaslal spis krajskému súdu na rozhodnutie (3. marca 2011) v dôsledku sťažnosti podanej sťažovateľom, ktorá bola podaná 17. februára 2011. Z uvedeného obdobia nemožno navyše na ťarchu okresného súdu pripočítať obdobie piatich dní, ktoré sťažovateľ potreboval na doručenie odôvodnenia svojej sťažnosti (svoju sťažnosť sťažovateľ odôvodnil podaním doručeným okresnému súdu 22. februára 2011). Krajskému súdu bol spis v predmetnej veci doručený 8. marca 2011 a vydanie rozhodnutia vo veci spolu s jeho vyhotovením a zaslaním spisu späť okresnému súdu mu trvalo spolu 21 dní, t. j. do 29. marca 2011. Podľa názoru ústavného súdu je nepochybné, že po doručení spisu v tejto veci z krajského súdu bolo povinnosťou okresného súdu bez meškania doručiť uznesenie krajského súdu z 15. marca 2011 sťažovateľovi a jeho obhajkyni. Okresnému súdu sa uvedenú povinnosť podarilo splniť až v 30-dňovej lehote (sťažovateľovi bolo uznesenie krajského súdu z 15. marca 2011 doručené až 28. apríla 2011), čo nemožno síce hodnotiť ako urýchlené konanie, ale na druhej strane vzhľadom na promptnosť a urýchlenosť postupu súdov zúčastnených na rozhodovaní v tejto veci pri prijatí ich

rozhodnutí vo veci ani ako konanie, ktoré by malo za následok možné porušenie čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Na základe uvedeného s prihliadnutím na konkrétne okolnosti daného prípadu ústavný súd nehodnotí postup okresného súdu a krajského súdu ako nesúladný s čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru, a preto sťažnosť aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

II.C K namietanému porušeniu práv postupom vyšetrovateľa v konaní vedenom pod ČVS: ORP-1464/OVK-TT-2010

Sťažovateľ v sťažnosti taktiež namietal, že vyšetrovateľ v konaní vedenom pod ČVS: ORP-1464/OVK-TT-2010 počas výsluchu uskutočneného 16. novembra 2010 použil proti nemu fyzické násilie na získanie jeho priznania k spáchaniu trestného činu, na základe ktorého bolo proti nemu neskôr vznesené obvinenie.

Ústavný súd opakovane zdôraznil, že trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. Zivala III. ÚS 3/02, Ölveczky III. ÚS 18/04, Mamonov III. ÚS 75/05, Karlin IV. ÚS 76/05).

Podľa § 34 ods. 1 Trestného poriadku obvinený sa môže od začiatku konania proti svojej osobe vyjadriť ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu, a k dôkazom o nich, má však právo odopriet' vypovedať. Môže uvádzať okolnosti, navrhovať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu, robiť návrhy a podávať žiadosti a opravné prostriedky. Má právo zvoliť si obhajcu a s ním sa radiť aj počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní alebo súdom.

Podľa § 34 ods. 4 Trestného poriadku sú všetky orgány činné v trestnom konaní a súd povinné vždy obvineného o jeho právach poučiť vrátane významu priznania a poskytnúť mu plnú možnosť na ich uplatnenie.

Podľa § 185 ods. 1 Trestného poriadku opravným prostriedkom proti uzneseniu je sťažnosť.

Podľa prvej vety § 185 ods. 2 Trestného poriadku sťažnosťou možno napadnúť každé uznesenie policajta okrem uznesenia o začatí trestného stíhania.

Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a

b) konanie predchádzajúce týmto výrokmi napadnutého uznesenia.

Podľa § 238 ods. 1 Trestného poriadku podanú obžalobu, ako aj návrh na dohodu o vine a treste predseda senátu najskôr prezrie z toho hľadiska, či pre ďalšie konanie poskytujú spoľahlivý podklad, najmä preverí, či prípravné konanie, ktoré im predchádzalo, bolo vykonané spôsobom zodpovedajúcim tomuto zákonu a či ju treba preskúmať alebo predbežne prejednať.

Podľa § 243 ods. 2 Trestného poriadku pri predbežnom prejednaní obžaloby preskúma súd obžalobu a zákonnosť dôkazného materiálu. Predseda senátu alebo ním poverený člen senátu podá správu, či obžaloba bola doručená oprávneným osobám a zameria sa na otázky, ktoré treba riešiť.

Ústavný súd zastáva názor, že nie je iba jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných

zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (napr. III. ÚS 79/02).

Z uvedeného vyplýva, že v danej fáze trestného konania má sťažovateľ viacero účinných opravných prostriedkov poskytnutých mu okrem iných aj Trestným poriadkom, na základe ktorých môžu byť opätovne preskúmané skutkové a právne okolnosti daného prípadu, ale aj prípadné procesné pochybenia orgánov činných v trestnom konaní. Ústavný súd nedisponuje právomocou rozhodnúť o týchto opravných prostriedkoch, a preto bola sťažnosť sťažovateľa v tejto časti pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde odmietnutá pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie a rozhodnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.D Záver

Na základe uvedených skutočností ústavný súd po predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 uvedeného zákona.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2011